

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszaküldi a kéziratokat vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 14.

Új erővel.

Hát csakugyan a nem dolgozók akaratára érvényesült. Nagyváradon 3000 ember letette a szerszámot s a legnagyobb munka idején, mikor ugyanis túlságosan hosszú pihenőt szabott a tél, ölbe tett kézzel nézik a napot.

A kinek tetszik, tegye. Gusztus dolga.

Ezzel aztán legokosabb dolog napirendre térni a szocialista vezérek nagyzási hőbortjai fölött. Mert nem más nagyzási hőbortnál az a dolog, hogy 1—2 izgatónak miatti tetszés szerint izgalomba borítsanak egy várost s kivegyék a kenyeret dolgozni akaró társaik szájából. Vegyük a dolgot a hogy van, nézzünk szemébe az igazságnak, vonjuk le a következtetést kénytelenül, aztán tegye kiki, a mit akar.

Az igazság az, hogy csak az egyék, a ki dolgozik s a ki dolgozni akar, annak munkát kell adni.

A kinek tetszik, sztrájkoljon, élvezze Isten szabad ege alatt az üde tavaszi levegőt. A mostani esős időben akár Kneippkurát is vehet, ha azt szükségesebbnek tartja a kenyérnél. Ne legyünk olyan kényesek, hogy minden áron kenyeret akarjunk adni azoknak, a kik kövel hajítanak vissza. Tiszteljük az egyéni szabadságot, mely a kenyérkeresés jármát lerázta.

Viszont azonban minden erővel, akár

az egész helyőrség alarmozásával is *meg kell akadályozni*, hogy az izgatók, a tisztességes dolgozó polgárság egyéni szabadságát érintsék. Mi tiszteljük az ő akaratukat és elhatározásukat, ők se merészeljenek a mi dolgunkba kontárkodni.

Számoljunk le azzal, hogy 3000 ember nem dolgozik s keressünk más 3000-et, a ki dolgozik. Folyják a munka tovább, mintha semmi sem történt volna.

Hány szegény ember van csak a városban, a kik boldogok volnának, ha munkához jutnának! Éheznek és éheznek a családjuk is. Adjunk nekik munkát s kenyeret a családnak. A város környékén nyomor, szegénység; nincs munka, nincs kereset. Áldás volna ezekre, ha munkát kapnának. Vonjuk be őket a városba s tegyük őket boldoggá.

A Rhédey-kert lakói pedig csinálják, mi nekik tetszik. Egyéni szabadságukat föltétlenül tiszteletben tartjuk, de nem engedjük, hogy másokat terrorizáljanak. Mi sem terrorizálunk senkit a munkára.

Neveljünk egészen új munkás generációt.

A régiek egy része azt hiszi, hogy hét nap közül hat napon át sztrájkolva, hetednap munkaszünetet tartva, diktálhat egy városnak. Diktáljon, ha akar, de mi ne legyünk olyan balekok, hogy a diktálást komolyan vegyük. Diktáljanak a Rhédey-kertnek.

Itt bent pedig folyják a munka. Új erővel, új emberekkel. Eleinte kevesebb

lesz az ügyesség, de több az odaadó buzgóság az eredmény nem változhatik.

Mindenféle ellenséggel szemben legjobb a saját fegyvereit használni. Az izgatók a passzív rezisztenciát alkalmazzák a tisztességes munkával szemben.

Alkalmazzuk mi is ezt velük szemben. Őket állítólag ellátja a sztrájk-pénztár pénzzel. Minket ellát a város és a vidék becsületes munkásokkal. Akkor aztán hadd lássuk, ki meddig bírja?

Senkit se tegyünk magasabb polcra, mint amennyi megilleti. A sztrájkolók csak maradjanak a Rhédey-kert szintjén.

Legyen már vége a munkátlank kényeztetésének, az izgágák szarvai növesztésének. A ki nem éhes, ne egyék és ne dolgozzék — de az szegény, gyalázat lenne, hogy egy forrongva fejlődő, haladó, munkás városnak pár rhédey-kerti izgató kommandirozzék. Előre, új munkára, új erővel.

A szombathelyi petíció.

A királyi Kuria második választótanácsa ma délelőtt hirdette ki a határozatát a *Blaskovich* Sándor szombathelyi mandátuma ellen beadott petíció dolgában. A Kuria a kérvényben felhozott etetési, itatási és vesztegetési vádakra nézve elrendelte a bizonyítási eljárást és a vizsgálat foganatosításával a győri királyi táblát bízta meg.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kutya, mint rendőr.

Franziából fordította: dr. Némethy Gyula.

Ugyan ki állithatta, hogy az állatok nem képesek haladásra? Ellenkezőleg könnyű bebizonyítani, hogy a mi találékonyságunknál fogva, melylyel ösztönünket és természeti adományainkat értékesítjük, az állatok olyan szerepekhez jutnak, amelyekre a természet nem igen szánta azokat.* Ez főképp a kutyára nézve áll, amely egyre újabb foglalkozásokhoz jut s halad

* Les chiens, agens de police. Lectures pour tous. Avril. 1902.

** Aki jól különböztet, jól tanít. Qui bene distinguit, bene docet. Amire az állatok vitték haladás dolgában, az ember műve és minden tekintetben inkább az emberé, mint az állaté. Altlában az állatok most is ott vannak, ahol két-három ezer évvel előtt voltak. Az öntudatos haladás mindig az ember kizárólagos kiváltsága lesz. A ford.

előre. Már eddig is számos foglalkozásukhoz ujabban három is járult, a levélhordó és a szivattyús; valóban Kanadában a posta-igazgatóság a labradori és groenlandi kutyák sebeségét gyors-postai forgalomra alkalmazta tél idején; Klondykeban pedig tűzvész alkalmával a fecskendőt azok huzzák a tűz színhelyére. Végre Belgiumban nem rég léptették elő a kutyákat — *rendőrökké*. Ez az ép' oly szerezés, mint eredeti gondolat Gand (Gent) város rendőrfőnökétől Van Wesemail-tól származik. A kutya különben is sokféle foglalkozást űz Belgiumban, ahol valóságos lova a szegény embernek; ő huzza a tejes, zöldeges kocsit, hozza haza a mosott fehérneműt; kettessel vagy négyessel befogva a gazdáját is fuvarozza. Így jött rá Wesemail arra a gondolatra, hogy a rendőri szolgálatban is lehetne hasznukat venni. Az eredmény csodás volt. A kutyák rendőri alkalmazása a büntettek és lopások számát csakhamar két harmaddal szállította alá.

Gand városát számos csatorna szeli át,

gazdag majorok, nagy kertek környezik, melyek azt a virág és zöldecske kereskedés központjává teszik.

A csavargók és a csónakos munkások annál inkább kísértetbe jönnek, hogy lopjanak, mert a mezők és ültetvények igen nagy területet foglalnak el és a majorok, tanyák elszigeteltsége igen nehezíti teszi a felügyeletet. A rendőrök akárhányszor éjjeli támadásoknak voltak kitéve, melyek gyakran gyilkossággal végződnek. Epen ezért, hogy megakadályozza a lopásokat és megelőzze a büntetteket, kért és nyert Van Wesemail engedélyt Gand polgármesterétől arra, hogy *kutya rendőrséget* szervezzen; ő maga előre megállapította a kutyák idomításának legkisebb részleteit, melynek akadály a *szelidség*, amely rendőrt rajtakapnak, veri a kutyát, irgalmatlanul elbocsátják.

A főnehézség abban állott, hogy meg kellett érteni a kutyával: joga van feltartóztatni az emberekkel, de anélkül, hogy kárt tenne bennük. Elővigyázatból az első kísérletek

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Uri Casino-épület)
TELEFON 520.

— Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. —

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 14.

Fusth Gyula elnökölt.

Napirend előtt az elnök kérdést intéz az iránt, hogy a Ház alkalmazottjai felett a fegyelmi hatóságot — mely a házszabályok értelmében az elnökből és öt tagu tanácsból vagyis a ház választott tisztviselőiből áll — ki gyakorolja. Az a kérdés, ki választja ezeket? A ház tisztviselői ma összegyűlve, azt határozták, hogy maguk közt kell megalakulniok.

Ugron Gábor szerint a háznak magának kell a fegyelmi tanácsot megválasztani.

Szöts Pál a gyakorlatra hivatkozik, hogy a választott tisztviselők magukból alakulnak meg.

Rakovszky István és Szederkényi Nándor szintén ezen a véleményen vannak s a ház így is határozott.

Barabás Béla a 3-ik bíráló bizottság előadója jelenti, hogy Dömötör Mihály mandátumát igazolták.

A rosszalási indítvány.

Gróf Keglevich István: Nehogy hallgatását félremagyarázzák, azért szólal fel. Már Kossuth multikori indítványának második részét, a törlési indítványt is helytelenítette, de nem szölt. Ma azonban felszólal, mert azt tapasztalja, hogy ha fel nem szólalna, a közvélemény ezt félremagyarázná.

Kiáltások balról: A közvélemény már ítél. Elsőpörte.

Gr. Keglevich István nem járul hozzá az indítványhoz.

Közbekiáltások a baloldaltól: Mindjárt gondoltuk.

Keglevich: A mi nem jelenti, hogy mindent helyeselt, a mi nov. 18-án és decz. 13-án történt. Elsősorban ami nem sikerült, az sohasem helyes. (Hosszas derűtség a balon.) Legalább is nem célra vezető. Jog-, törvénytíprásról szó nincs. A házszabály nem törvény.

Rákosi Viktor: A király által szentesített házszabályok nem lehetnek.

Keglevich: Te hát alkotmányellenes törvény-

sértésnek nem lehet mondani. (Zaj, közbekiáltások.) Annak indító oka volt a nyolcz év óta felújuló obstrukció megfékezése.

Kiáltások: A nemzet megfékezése!

Keglevich: Mi az az obstrukció? kérdi. (Halljuk, halljuk a balon.)

Fusth elnök: Tessék meghallgatni, mindenki felszólalhat s megczáfoltatja az itt mondotakat.

Rákosi Viktor: Mi jobban tudjuk, mi az az obstrukció. (Zajos derűtség.)

Keglevich: Az obstrukció nem magyar találmány, a hol kitört, mindig rendőrséggel és katonasággal állították helyre a parlamenti rendet.

Zajos kiáltások: Ahá! Katonaság! Ez kell önöknek.

Rákosi Viktor: Halljuk a jövő miniszterelnököt. Pillantás a jövőbe.

Keglevich: A parlamentnek fenn kell tartani az államháztartás rendjét, meg kell azt óvni.

Kiáltások: A nemzet jogait kell megóvni.

Keglevich: Nem járul az indítványhoz, mert jogsértés nem történt. Egyszerűen házszabályszaporítás volt a célja. (Nagy zaj.) A világ összes parlamentárisan kormányzott tartományaiban.

Kiáltások: Mi az? Mit mondott: Császári tartomány?

Elnök: Nem érttem, sziveskedjék megmagyarázni szavait.

Keglevich: Nincs okom az interpretálásra, hanem ismétlem. A világ összes parlamentárisan kormányzott tartományaiban. (Kiáltások balról.)

— Így hamarosan kiválasztották a vezérszónokot.

Keglevich: Nem járulok az indítványhoz, sőt izléstelenségnek tartom.

Elnök rendre utasítja.

Keglevich: Ugy látszik az itt divattá válik, hogy a verekedés után a legyőzött ellenséget leköpködi. (Zaj.)

Eitner Zsigmond: Ön mit csinálna az elnöki széken?

Keglevich: Hogy azokat a férfiakat, akik a kormányon a kényszerűség kálváriáját járják, azokat üldözik. (Nagy zaj.)

Kiáltások: Szegények!

Rákosi Viktor: Piszkos zsebkendő és dupla nyugdíj.

Keglevich: Nem fogadja el az indítványt.

Perczel nyugdíja.

Babó Mihály a házszabályból mutatja ki, hogy a házszabály a legszorosabban a 48-as törvényből folyik. Nem is a józslés, hanem a törvény nevében utasítja el Keglevichnek a házszabályokról mondott szavait. (Taps a baloldalon.)

Polónyi Géza: Annak az urnak fogalma sincs a törvényről. Önök még a nyugdíj-törvényt sem ismerik.

Babó Mihály: Az erőszakos házszabály célja az volt, hogy parancsszóra 50 képviselő aláírására mindent megszavazzanak, amit Bécsből kívánnak.

Erre mondott sujtó ítéletet a nemzet. Ha ez nem történik, akkor Magyarország megsemmisül s akkor bizony tartomány lett volna. (Tetszés a balon.)

Áttér azután magára az indítványra s szóvá teszi Tisza tegnapi beismerését a Perczel-féle nyugdíj-ügyben. A korrupt rendszer utolsó fellobbanásában is következetes volt magához. Érdemes szolgálatok után helyes a törvény jóindulatu alkalmazása. De nemcsak a nagyok, hanem a kis emberek részére is tessék azt megtenni. (Lukács miniszter int a fejével.) Hiába integet a miniszter ur, példákat tudok felhozni, hogy kisemberek özvegyei és árvái elutasítottak. (Ugy van! Ugy van! a balon.)

Hellebronth Géza: Azok nem voltak cinikusok!

Babó Mihály: Hisz tudva van, mikor kapta Perczel ezt a nyugdíjat. A választások után, mikor már lemondott a kormány. S az a szégyenletes, hogy ebben a csunya dologba belevitték az öreg király személyét is. (Tetszés a balon.) Nem volt ennek más célja, mint megjutalmazni Perczelt az alkotmány ellen elkövetett cselekedetért. Perczel Széll Kálmán alatt azért nem kérte nyugdíja fölemelését, mert tudta, hogy a jog, törvény és igazság korában — meg nem kapja. Fölolvassa azután a törvényt (1885: XX.) hogy egyik állami szolgálatból közvetlen kell átlépnie a tisztviselőnek. Perczel ezt nem tette. Ha önkényt lemond

alkalmával nagy bábokat alkalmaztak, melyek a lehető legpontosabban hasonlítanak a tolvajokhoz és a veszedelmes egyénekhez. Először olyan helyet be állítják a bábót, mintha el akarna rejtőzni s a kutya hamar belátja, hogy itt zsákmányról van szó, melyre vadászni kell. Elképzelhetjük, hogy mily buzgalommal tanulja meg a lecke ezen első részét! Meg kell még tanítani arra, hogy szorosan tartsa a bábót, de anélkül, hogy marczangolná.

Az idomítás második korszakában a bábót egy rosszul öltözött ember helyettesíti, minthogy az eljárás nyilván nem veszélytelen, a kísérleteket a kutyaház alkalmazottaival kezdik, kik iránt a kutyák hálás érzelmekkel viseltetnek. Meg is szájkosarazzák a kutyákat, hogy tulságos buzgalmat ne tanusítsanak. A próbákat azután más rendőrségi alkalmazottakkal folytatják. Négy hónap múlva a kutyanévelés be van fejezve; szolgálatba állhat. Ezenkívül tökéletesítik a kutyákat az uszában; rászoktatják, hogy a vízben is megcsipjék a tolvajt, hogy a fuldoklókat kimentse, hogy a falon átugráljanak, egyszóval hogy a legnagyobb akadályokat is legyőzzék. Így aztán, ha a tolvaj éjjel valamelyik négy lábú rendőrrel találkozik, biztos lehet a felől, hogy rossz negyedórja lesz.

A gandi rendőrségnek huszonegy ilyen kutyája van; mind juhászutyák, részben bel-földiek, részben Oroszországból valók. Nappal jól megérdemlett nyugalmat élveznek, kényelmes házaikban, a rendőrség központi épületének kertjében; tíz órákor este kezdődik a szolgálat s alighogy az óra üt, fülsiketítő ugatásba kezdenek, alig várva, hogy megkezdjék a vadászatot; reggeli hat óráig vannak elfoglalva. Levelessel, hussal, rizsszel és kenyérrel táplálkoznak, naponta kétszer kapnak bőséges lakomát; este

mielőtt az éjjeli szolgálatra kimennének, egy szelet kenyér és egy kis kétszersült jár ki nekik. Egyenruhájuk először is egy nyakravalóból áll, mely aczéllal van kiverve s köröskörül hegyes tűkkel kirakva. A nyakravalóra érmet erősítenek, melyre a kutya neve, születési éve, a központi iroda címe van kivésve, melylyel tehát azonos-ságát lehet igazolni. Ez az újmódi rendőrsapka helyett ércz-szálakból oly szorosan hálózott szájkosarat visel, mely megengedi az állatnak, hogy igyék, de föltétlenül akadályozza az evésben. Ez az okos intézkedés a megmérgezés ellen biztosít. Minthogy ruganyos kötéssel van a fejéhez erősítve, gyorsan le lehet venni róla, ha szükség lenne rá, hogy a kutya fogait használja. Valamint a rendőröknek kis köpenyük (pélerine) van, négy lábú kollégáik barna posztóból készült vízmentes felöltőt (waterproof) viselnek. Szájkosár, nyakravaló, köpeny nappal a megfelelő szögeken lógnak; egy gondos felügyelőőr őrzi azokat.

A kutyák, kiket a községi orvos gyakran meglátogat, minden tekintetben tökéletes gondozásban részesülnek.

Minden kutya elkísér egy rendőrt az éjjeli körjáratok alkalmával. Először a legtávolabbi tanyák körül kezdik a szolgálatot, s megvizsgálják, hogy nem fenyegeti-e veszedelem a tanyákat, melyeknek gazdája még nem érkezett haza; a körjárat után szabadon eresztik a kutyákat, hogy egy kissé szaladgáljanak, de uruktól 150 lépésnél messzebb futniok nem szabad. Szimatolnak s bámulatos szaglással messziről észreveszik, hol van valami késlekedő koldus vagy rejtőző csavargó. Mihelyt a kutya valami gyanúsat fedezett föl, elkezd erősen ugatni, értesítve társát, kinek így ideje van szintén készülni a támadásra vagy védelemre.

Egyenlőtlen küdelem esete fenyeget? a legközelebbi állomáshoz fut segítséget kérni.

A mellett, hogy a legnagyobb lelkiismeretességgel végzik kötelességüket, a gandi rendőrkutyáknak meg van az az előnyük is, hogy fizetés dolgában nem sok nehézséget okoznak. Egy-egy kutya naponkénti ellátása 6 sou-ba kerül; az egész dandár a községi költségvetésében évi 2300 frankkal szerepel, beleszámítva az állatorvos meg a szabó díjazását. A 21 kutya 10 éjjeli órát végzi, kiknek tartása legalább 10,000 frankba jött volna.

A Gandban elért sikerek Charleroi és Anvers városokat hasonló kutya-dandár szervezésére bírta. A párisi kapitányság újfundlandi kutyákat szerzett be, melyeket a »brigade fluviale« (folyami dandár) rendőrei begyakoroltak a Szajnából való mentésekre. Szép, okos, bátor állatok ezek s a legkisebb habozás nélkül vízbe ugranak baleset alkalmával. Mint a gandi kutyákat, ezeket is bábokkal idomítják. Egy erre a célra kiválasztott medenczébe beledobják a bábót, mely aztán uszik a vizen. Az új fundlandi eb, mestere biztatására beleugrik a vízbe, megragadja a bábót a nyakánál és kihozza. Fokozatosan nagyobbítja a báb súlyát, hogy az mind jobban alásüljedjen, rászoktatják a kutyákat, hogy a víz alá került testet is kihozzák. Ezen előzetes kísérletek elvégeztével a folyó partjára, a Quai de Tournelle-re viszik a kutyákat: az egyik rendőr vízbeesést színlel, adja a kétségbeesett, kit a folyó árja elragadt s a kutyák utána ugranak, hogy kihúzzák. A nehézség, mint a többi hasonló idomításnál, abban áll, hogy meg kell értetni a kutyákkal: ne sértse meg a testet, midőn megragadják. Türelemmel, szelidséggel ez is sikerül. Némelyik kutya nagyon tehetséges.

valaki állásáról, nyugdíjra nem jogosult. Perczel pedig önként mondott le. Bizonyítja, hogy a miniszter 10 évi szolgálat után megkaphatja a 16.000 korona nyugdíjat, e tíz évbe azonban nem számítható be más hivatali év. Téved tehát a miniszterelnök, midőn azt hiszi, hogy Perczel nyugdíjéveibe beszámíthatók a többi évek is.

Kubik Béla: Dehogyan téved! Czinkos volt! **Babó Mihály:** A királynak joga volt fel-ségsdöntéssel, hatalmi jogával élni. De a minisztertanács felelős s első sorban a belügyminiszter. Parlamenti bizottság kiküldése iránt azért nem tesz a párt javaslatot, mert a számlószék jelentése kapcsán ugyanis szóvá teszik a dolgot. De mivel minden szenny, erkölcsbe ütköző dolgot ki kell irtani, azért a morál szempont-jából elfogadja Eötvös indítványát.

Szünet után:

Tisza István gróf Babóval szemben állítja, hogy az 50 képviselőre vonatkozó házszabály a lex-Danielben nem volt benne s azt ő többször kijelentette, hogy a klotürt nem czélozzák. Csak egyet kérdez: ha oly szerencsétlen egy törvény, hogy 20 képviselő ellenszegülhetne a nemzeti akarathoz...

Kiáltások: Ne beszéljen nemzeti akaratról.

Tisza István: Ha ilyen esetben az alkotmányosság lényege megmentéséért a formát feláldozták. (Nagy zaj.)

Hellebronth: Császári biztos ne beszéljen alkotmányosságról.

Kiáltások: Nyugdíjosztogató és alkotmányvédő Tisza.

Tisza István gróf: A sorsolási indítvány-nak nincs célja.

Egy hang: Vád alá kellett volna helyezni.

Zajos kiáltások jobbról: Hát tessék!

Tisza István: Ha nem lemondott kormány-nyal állnának szemben...

Kiáltások: Akkor menjen el. Ne nevezessen ki bárókat.

Gajári Géza: Hát csinálják meg a kormányt.

Egy Párizs nevű ujfundlandi, egy éves léte mire mindjárt az első alkalommal eleget tett a városi rendőrség aligazgatója M. Monquin előtt megejtett vizsgálat összes követelményeinek, méternyi mélységre süllyedt, kövekkel súlyosan megterhelte bábót, gondosan a partra vonszolta s ott megvárta a rendőr eljövételét őrizve a bábót. A »bukó kutyák« (chiens plongeurs) nyakravalójukon a következő felirat olvasható: »Préfecture de police. Brigade fluviale. (Főkapitányság. Folyami dandár.) Minden kutya egy-egy »sous brigadier (aldandáros) alá van rendelve, kivel együtt kell őrködni. Mihelyt a szolgálat nagyobb mérveket ölt, mind a huszonnégy brigadérosnak meg lesz a maga kutyája.

A kutya brigade most még kilencz kutyából áll. Az idő szerint utolsó egy pompás ujfundlandi, mely »d'Antaguan« névre hallgat. Jelenleg a »Fourrière«-ben laknak, hol reggel 11 kor és este 6-kor kapnak enni. Hus, kenyér, főzelék rendes táplálékuk.

A brigade fluviale kutyái nemsokára újabb foglalkozással lesznek megbízva: a folyópartok és rakodóhelyek rendőri felügyeletével. Éjjel a Szajna partjai, a hidak, parti mélyedések kétes, hajléktalan egyéniségeknek szolgálnak menedékkül. Ezek a kikötőhelyeken csomagok, hordók, faládák mögött bujkálnak, lopnak, rendetlenkednek. A kutyák pompás szaglással csakhamar felfedezik s kiszolgáltatják őket »ember-kollégáiknak«-nak.

Ime mi mindenre képes a kutya a különféle szerepek szerint, melyekre betanítják. Éber virrasztás, minden próbát kiálló odaadás, fizikai képességek, ott is látni és érezni, ahol az ember semmit se vesz észre, ime mindez hűségesen indokolja a kutyák jogcímét, jó indulatunkra és elismerésünkre.

Gajári rendreutasítása.

Justh elnök: Gajári Gézát rendreutasítja.

Gajári dühösen kiabál az elnök felé. A baloldal felugrál. Rendre! Rendre! Ki vele! Ki vele!

Justh elnök (ingerülten): Az előbb Gajári szölt, hogy a baloldalon csináljon rendet. Most Gajári folyton közbeszólt s mert ezért rendre-utasította nem tetszik. O, mint elnök, pártatlan s a jobboldal nem kívánhatja tőle elnöki privilégiumát. (Zajos helyeslés balról.)

Gajári: Kormányt kívánunk!

Tisza István gróf: A kormány lemondott s annyi végezni való van.

Buzáth Ferencz tiltakozik Tisza azon állítása ellen, hogy a múlt évben husz ember obstruált a nemzet akarata ellenére. Az obstruktorok a nemzet akaratát harcolták, mit megmutatott a legutóbbi választáson a nemzet, mely helyeselte a nemzeti engedményekért való küzdelmet. Próbáljon Tisza most száz szabad-elvűpártival obstruálni, majd meglátja, hogy mit szól ehhez a nemzet. Hozzá járul Eötvös Károly megtorlási indítványához, már csak azért is, mert Tisza a darabant kiverő képviselőket a királyi ügyészség útján vád alá helyeztette s ha továbbra is kormányon maradt volna, akkor meg is büntettette volna őket.

Mezőfi Vilmos nem tartja nagyfontosságúnak Eötvös indítványát, de azért hozzájárul.

Darányi Ferencz helyesli a megtorlási indítványt. Tisza mindig törvénytelen dolgokat tett, példa erre a legutóbbi cselekménye, a Perczel-téle nyugdíjügy. Indítványt tesz le a Ház asztalára, hogy ebben az ügyben a leg-szigorubbán járjanak el.

A vitát a holnapi ülésen folytatják.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Ujabb időben olyan buzgók és szorgalmasak a városatyák, hogy a közgyűlés nemcsak két, hanem három napig is eltart. Ma sem véget ért a gyűlés a tárgysorozattal, jut még holnapra is belőle elég.

Ma a X. patika elhelyezése, a villamos telep kibővítése, a vendéglői szabályrendelet és a Ganz-gyár szerződése foglalta le a városatyák idejét, az utóbbit még holnap is folytatják.

A közgyűlésen **Rimler** Károly polgármester elnökölt. Jelen voltak:

Dr. Bozók Alajos, **Bozók** Béla, **dr. Döry** Ferencz, **Frölich** János, **dr. Hoványi** Gyula, **Mezey** Mihály, **dr. Molnár** Imre, **Nagy Géza**, **Nozák** Rezső, **dr. Pász** Sándor, **Schöpplin** Ágoston, **Sipos** Orbán, **Stark** Gyula, **Szokoly** Tamás, **dr. Várady** Zsigmond, **dr. Adorján** Emil, **dr. Altmann** Jakab, **Beczka** János, **Bertsey** György, **Czegledy** Sándor, **Czegledy** Jeremiás, **Cser** János, **dr. Halász** Lajos, **dr. Kecskeméti** Lipót, **Milibák** József, **Schwartz** Izidor, **Stern** Herman, **Széles** Lajos, **dr. Vucskics** Gyula, **Feldmann** Izidor, **dr. Friedländer** Sámuel, **Gábel** Jakab, **Heller** Ede, **Löwenstein** Zsigmond, **Moskovits** Miksa, **Tóth** Ferencz, **Weisz** Márton, **Bartsch** Sándor, **Bognár** Sándor, **Farkas** Izidor, **Füchsl** Mór, **Fleischacker** Gyula, **dr. Gyémánt** Jenő, **dr. Kurländer** Ede, **Kiss** Károly, **Lévay** Zsigmond, **Ländler** Ferencz, **Levitter** Miksa, **Miskolczy** Barnabás, **Molnár** Lajos, **dr. Moskovits** József, **dr. Moskovits** Miklós, **Moskovits** Miksa, **Moskovits** Farkas, **Müller** Salamon, **Papp** György, **Plesz** Aron, **Ternyei** Antal, **Rimler** Károly, **Bordé** Ferencz, **dr. Istvánffy** István, **Elemér** Ferencz, **Gerő** Armin, **Komlóssy** József, **Darvassy** Lajos, **Weisz** Károly, **Lukács** Ödön, **Dús** László, **Tóth** Márton, **Sztarill** János, **Szántó** Lajos, **dr. Baróthy** Akos, **Köszeghy** József, **Ragány** János, **Markovits** Sámuel, **Szűcs** Géza, **Jabkónszky** Emil, **Lakos** Lajos

A villamstelep kibővítése.

Beterjesztették a tanács ismeretes javaslatát a villamstelep kibővítése folyán szükséges gép és kazánház, gépész lakás és raktárártás dol-gában.

Dr. Hoványi Gyula megszavazza a javaslatot. Annak a reményének ad kifejezést, hogy a villamosságot olcsóbb áron teszik hozzáférhetővé a közönségnek, ha vállalat jövedelme emelkedik.

A tanács javaslatát elfogadták.

A tizedik patika.

A csillagvárosi gyógyszerár ügy érdekes vitát provokált. A tanács tudvalevően **Hankovics** Ferencz gyógyszerész kérésére a közegészségügyi bizottság véleménye alapján azt ajánlotta, hogy terjeszszék ki a Bányasorra a Gilányi-sorig a patika körzetét.

Dr. Kurländer Ede kívánságára felolvasták a miniszter rendeletét.

Dr. Weisz Márton szerint a közegészségügyi bizottság korrigálta a tanács tévedését. Hivatkozik az 1886. XI. t.-cikkre, mely szerint az új gyógytár megnyitásánál annak körzete megállapítandó. Ragaszkodik a közgyűlés eredeti álláspontjához, mely szerint a patika a Bányasorra engedélyeztetett.

Dr. Kurländer Ede hivatkozik arra a körülményre, hogy a miniszter szabatosan kimondta, hogy a gyógytár a Bányasorra helyezendő. Ismerteti a kérdés historicumát. E gyógytár körzete voltaképpen Szőlősré, Rontéra, Hájóra terjed ki. A közgyűlés a közhidig szabta meg a körzetet a főispán indítványára. Nézete szerint tehát ez az újabb kérelem egyáltalán nem tárgyalható. A tanács javaslatát nem tudja megszavazni.

Dr. Döry Ferencz szerint miniszteri jóváhagyással strikte meg volt jelölve a patika helye. A közgyűlés határozata alapján a tanács-hoz beérkezett kérvény szerint egyszerűen elutasítandó lett volna. Azonban a tanács jóindulattal viseltetvén a folyamodó iránt, nem ezt tette, hanem két fogas kérdéssel fordult a közegészségügyi bizottsághoz. Ugyanis meddig terjed a X-ik gyógytár körzete és közegészségi szempontból hová tegyék ennek a helyét. A főmérnök az építendő házra azt a véleményt mondta, hogy a talaj viszonyok miatt költségesek és súlyosak, de kivihető. Erre adta a közegészségügyi bizottság véleményét. A tanács javaslatát nem fogadja el.

Dr. Tóth Ferencz, mint a városrészt régi lakója szólal föl. A helyi viszonyokat közvetlenül ismeri. A kérdés jogi részéhez szól s reflektál **Kurländer** szavaira. A miniszter feltételezte, hogy a közegészségügyi bizottság a szakközvegek meghallgatása után hozta meg határozatát. (Halljuk!) Felhívja a közgyűlés figyelmét, hogy a multkori határozata a törvényhatóságnak oly alapon történt, hogy ezt a patikát a Csillagváros kérte, pedig ez nem áll. Csillagváros és Váralja kérte. Ne járjunk úgy mint az auya, ki ujszültöttjét vizbefojtja. A helyi viszonyok tekintetében óriási tájékoztat-lanságban maradtak. Nem tudják, hogy Csillagváros 80 ház csupán és ebben 1460 lélek lakik. Nem tudja elképzelni, hogyan oszlanak szét tíz patikát, hogy egyikre 1460 lélek jusson? (Zaj. Elnök csenget.) Reflektál **dr. Döry** Ferencz szavaira. Velenczében a tengeren is építenek pinczét, mért ne lehetne építeni Csillagvárosban.

Nem lát olyan sérelmet, amely miatt nélkülözni kell a Gilányi sor, **Pecz** sor érdekét. Elfogadja a tanács indítványát.

A városatyák már türelmetlenkedtek:

— Szavazzunk! Szavazzunk! — kiabáltak minden oldalon.

Sorban meg voltak a kérdésnek szónokai **Dr. Vucskics** Gyula azt fejtegette, hogy a közönség nincs kötve a gyógyszerárhoz, bár hogyan van a körzete megszabva. Avval a hely-zettel állunk szemben, a miniszter határozata folytán, hogy egy fontos közegészségügyi szerv, a gyógyszerár boldogulását elő kell mozdítanunk. Csatlakozik a tanács javaslatához.

Most már idegeesebben követelték a vita befejezését.

— Szavazzunk!

Nagy zajban állt szólásra **Gábel** Jakab, aki indokolja mért írta alá annak idején a 10-ik gyógyszerárt kérő folyamodást.

Dr. Halász Lajos közigazgatási szempont-

ból a tanács javaslatát abszurdumnak tartja. Mikor a törvényhatóság elhatározta, hogy a patikát e helyen engedélyezi nem volt jog a felbontásra. A patikajogoknál a legnagyobb protekció, mondhatná a korruptió érvényesül a miniszteriumban. Szabad ilyenkor ugyane hibába esni? Indítványozza a tanács javaslatának elvetését.

Becskay Lajos felszólalása után az elnök a vitát berekesztette.

A tanács javaslatát nagy többséggel elfogadták, e szerint a 10-ik gyógyszerár körzetét a gilányi-sorig kiterjesztette a közgyűlés. A tanács javaslata mellett 41-en ellene 24-en szavaztak.

A kávéházak zárórája.

A tanács betervezte a fogadók, vendéglők, kávéházak és kávémérő üzletek gyakorlatáról szóló módosított szabályrendeletet. Azt ajánlja a tanács, hogy a záró-óra éjjel 2 órára hosszabbítsák meg, de minden esetben 10 koronát fizessen illető üzlettulajdonosa a város pénztárába.

Dr. Hoványi Gyula különösnek tartja, hogy a város az éjjeli multságokból akarja öregíteni a jövedelmét. Indítványozza, vagy úgy határozzanak, hogy maradjon meg a mostani záróóra, s ha azontul nyitva marad az üzlet, ez kihágásnak minősíthessék, vagy pedig ha kitolják a zárórát, ezért senkitől se szedjen díjat a város.

Dr. Adorján Emil arra hívja fel a közgyűlés figyelmét, hogy a szabályrendelet 21. §-a szerint vendéglőket középületektől 50 méter távolságon belül nem lesz szabad fenntartani. Ez a védőhatár túl nagy. Elég 20 méter távolságot megállapítani. Ha ezt nem tennék, kitesztük annak a veszélynek a legrégibb vendéglőt is, hogyha közelébe egy óvodát, iskolát vagy hivatalt hoznak, az illető vendéglő új tulajdonosa már nem kap engedélyt. Ezzel egzisztenciákat, régi értékeket veszélyeztetnek. Indítványozza, hogy a szabályrendelet 21. §-ában fölvetett 50 méter távolság helyett a középületek védőhatára csupán husz méterben állapítsák meg. A kávéházakra mondja ki a közgyűlés, hogy azoknak csupán a templomoktól és kórházaktól kelljen 15 méter távolságban lenni.

Stern Hermann, dr. Moskovits József felszólalása után Gerő Ármán főkapitány magyarázta a tanács álláspontját.

A közgyűlés a záróra tekintetében elfogadta a tanács javaslatát s a távolság kérdésében Adorján Emil módosítását.

A Ganz-gyár szerződése.

Eztán bemutatják jóváhagyás céljából a városnak a Ganz-czeggel kötött 169000, koronás szerződését.

Dr. Adorján Emil mindenekelőtt kívánja, hogy a szerződés 3. 4. és 7. pontjai felolvasassanak, mert azokhoz változtatásokat indítványoz. Felvilágosítást kér továbbá a villamos műigazgatójától, hogy tekintettel arra, hogy e szerződés szerint 1905. július 1-én a Ganz-czég az állógépet elvitetheti, az új pedig csak 1905. október 18-án lesz kész: vállalja-e a felelősséget azért, hogy közel 5 hónapig nem lesz rezerv-gép? Ezek után rámutat arra, hogy a város a szerződésben úgy szólván erkölcsi bizonyítványt állít ki a Ganz-czégnek, mert nem abból az indokból veti vissza a gépet, mert az rossz, hanem a Ganz-czég veszi vissza azért, mert nagylelkű. (Derűtség). Nincs kifogása ez ellen, de akkor legalább a Ganz-czég adja vissza mindazt, amibe ez a rossz gép a városnak került. Kimutatja, hogy a kis gép a városnak 55000 koronába van, ebből levonásnak helye nincs, és így szemben a tanácscsal azt kívánja a szerződésbe belevenni, hogy a Ganz-czég 55000 koronát térítsen vissza a városnak, annál inkább, mert a Ganz-czég minden fillért követel, amit szerződésileg tehet és például azért, mert 280 ezer koronát 23 nappal később fizettek meg neki, közel 1000 korona késedelmi kamatot követel a várostól. A 3. és 4. ponthoz módosítást indítványoz.

Belányi Imre a villamos műigazgatója

kijelenti, hogy a kis gép nélküli üzemért a felelősséget elvállalja, mert a nyári hónapokban, mikor a színház nincs itt, a fogyasztás sokkal kisebb. Igazat ad dr. Adorján Emilnek abban, hogy a kis gép nem állandóan használatban, mert a múlt évben is több hónapon át alig járt, egyébként pedig csak nappali üzemben.

Dr. Berkovics Ferencz a tanács kiszámításában megnyugszik és a kopás díj levonását méltányosnak tartja.

Rimler Károly polgármester. Adorján Emil aggályaira pontról-pontra válaszol; előadja, hogy a Ganz-czég eredetileg 15000 korona kopásdíjat akart levonni és csak nagy alkura ment bele a 30000 koronás összegben.

A közgyűlést változtatlanul, de dr. Adorján Emil azon módosításával fogadta el, hogy abba világosan kitéssék, miszerint a város az épületeket július 18-án, a Ganz-czég pedig a gépet október 18-án tartozik átadni.

Hét órakor dr. Hoványi Gyula indítványára a tanácskozás folytatását holnapra halasztották.

UJDONSÁGOK.

A nyugdíj.

Már a szónál is „nyugdíj” összetört, egy hosszú élet munkája által kiszivott emberek jelennek meg gondolatunkban. Rendesen szürke emberek ezek, aggodalmas gondalszorongatva kezükben kis nyugtájukat s türelmesen várva, míg az adóhivatalban rájuk kerül a sor.

Sokáig jut a sor rájuk s valami sorrend is meghonosult köztük, a régebbi nyugdíjasok mennek elől, a többi sorban utának. De azért mind hamar kerül a sor élére, mert a következő hónap elején már hiányzik egy pár megszokott öreg alak.

Ezen aztán elgondolkoznak, jó lelkű kis gyászbeszédben bucsúztatják is egymás közt a hiányzó nyugdíjast, aztán szorosabban gombolják a kabátot, vagy a gallért az öregek, mert valami hidegvér száll végig rajtuk mindig, amint előbb jutnak a sorban, a hiányzó helyére.

Hát így élnek a nyugdíjasok csendesen, pontosan beosztva minden krajczárt, hogy baj ne essék, adóság ne kerüljön, mert a nyugdíjban nincs korpótlék, a nagy kor pedig sok keserves pótolni valót hoz. A tüdő is foltozásra szorul egy kis jó levegő útján, a lábuknak is kell a meleg fürdő, mert nehezen mozognak, a szem is gyöngye, nem sokára kocsin kell jönni a nyugtával és ez új kiadás.

Most azt hiszem nagy szenzáció lesz a nyugdíjasok közt. Egyik penzionált embernek duplájára nőtt a nyugdíja, pedig eső se járt rá.

8000 koronából 15,300 korona lett máról holnapra a törvény jó akaró magyarázata folytán.

Nos! hát vannak még jóakaró emberek! És ha megesett a szívéük a 8000 koronás szegény nyugdíjason, mennyire meg fog esni a 800 koronás, nadrágtalanjain az államnak. Hát még akinek kevesebb van!?

Reménykedjete csak jó nyugdíjasok, hátha a ti 30, 40 évi szolgálatotok is ér annyit, mint egy pár percnyi zsebkendő lobogtatás. Hiszen ti érdemlitek meg legjobban a törvény jóakaró magyarázatát. Ez a jószívű kormány pedig, mely így magyaráz, még mindig — a nyakunkon van.

TÁJÉKOZTATÓ.

Ápr. 15. Bochniesek—Várad hangvervénye Sasban. Ápr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* Személyi hír. A nagyvárad tanterület királyi főigazgatója Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, premontrei rend kanonok vidéki körutját megszakította s tegnap este Aradról hazaérkezett s csak a husvéti ünnepek után folytatja ismét tavaszi hivatalos látogatását a kerületébe tartozó intézetekben.

* Eszterházy Miklós Mórion gróf ezüstlakodalma. A politikának, jótékony-ságnak, a közgazdasági és társadalmi életnek kiváló országos vezéralakja Eszterházy Miklós Mórion és neje Schwarzenberg Franciska hercegnő tegnap tartották minden ünnepeltetés-től félrevonulva ezüstlakodalmaikat. Eszterházy Miklós Mórion gróf az egyházpolitika idején Zichy Nándorral együtt vezére volt az egyházpolitikai ellenzéknek és szervezője a kath. politikai és társadalmi akciónak. Néhány évvel ezelőtt visszavonult a politikától s annál több áldozatot hozott a magyar kultúra oltárára. Iskolákat, templomokat, plébániákat állított, Csákvárott gazdasági és földmives iskolát tart fenn, kórházat, konviktust, szövetkezetet, kath. és gazdasági köröket létesített s minden nemes és jótékony akciót tetemes áldozattal segített. Egyike az ország legkiválóbb, legtevékenyebb és legérdemesebb főurainak. Mintaszerű gazdaságát maga vezeti. Az utóbbi időben betegeskedni kezdett, üdülés céljából van most is San Remóban, hol ezüstmenyegzőjét tartotta, melyre maga a pápa is, továbbá Várossy és Széchenyi püspökök jókívánataikat küldték a nemes grófnak.

* A Minimax ajánlata a városhoz. A Minimax tűzoltó-készülék építő-társaság tegnap beadványt intézett a tanácshoz, melyben ajánlja a tanácsnak, szenzációs és praktikus találmányának a középületek, irodák számára leendő beszerzését, valamint kéri a készülékre hivatalos uton felhívni a kereskedők, gyárosok figyelmét. Ajánlatában utal arra, hogy a készülék használható volta bebizonyult az április 4-iki próbatűzoltás alkalmával, valamint a Nagyváradon, április 10-én előfordult tüzeset alkalmával is sikerrel alkalmazták. A készülék ára darabonként 50 korona töltéssel, de felajánlja, hogy a tűz esetén elhasznált töltést ingyen pótolja.

* Legfelsőbb megelégedés egy házi-ezredbeli főhadnagynak. Ő felsége, mint a hivatalos lap legújabb száma jelenti, elrendelte, hogy a csapatszolgálatban teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül Werner Jenő József-főherczeg nevét viselő nagyvárad 37. gyalogezeredbeli főhadnagynak legmagasabb megelégedés kifejezése tudtul adassék. A kitüntetés háziezredünk egy valóban érdemes tisztjét érte.

* Hatósági vizsgálat a nagyobb sütőműhelyekben. A belügyminiszteriumból leirat érkezett tegnap a város közönségéhez, melyben közli, hogy tudomására esett, miszerint, a husz munkást foglalkoztató nagy elemi erővel hajtott géppel működő sütő műhelyekben az iparfelügyelői szolgáltnak s a készítmények eladására szolgáló üzletekben a közegészségügyi hatósági felügyetnek teljesítése, melyet pedig a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg már régebben elrendeltek, itt-ott nehézségbe ütközik. Felhívja a várost intézkedés végett hogy e vizsgálatokat a közegészségügyi bizottság az iparfelügyelő közbenjöttével minden akadályt elhárítva teljesítse.

* Kitüntetés. A katonai rendeleti közlöny mai száma közli, hogy ő Felsője Werner Jenő 37. gy. ezredbeli főhadnagynak a szolgáltnak tanúsított kiváló buzgalmanak elismerésül a szolgáltnak érdem-érmét adományozta. Ezen kiváló kitüntetésre valóban rászolgált Werner főhadnagy, akit úgy a társadalom mint tisztársai rendkívül képzett és általánosan kedvelt tisztnek ismernek, a legénység pedig humanus bánásmódjáért valósággal rajong érte. Első sorban az ő érdeme az is, hogy a tavalyi önkéntesek közül, kiknek kiképzőtisztje volt, az idén tavasszal négyen fogják hadnagyi uniformisban végig szolgálni a tavaszi gyakorlatokat. Itt megemlíthük, hogy Balogh Sándor kapitányt, helyőrségünk sokáig népszerű tisztjét a had-

*** Változás a nagyváradí hadosztály-parancsnok személyében.** A közhadsereg magasabb tisztikarában ujabban sok változás állott be. A nagyváradí helyőrség sem kerülte el a személyi változást s éppen legmagasabb rangú három főtitstjét vesztette el, kiknek távozását nemcsak a helyőrség hanem a polgári társadalom is őszintén sajnálja. *Schleemüller* vezérőrnagy dandár parancsnok nyugalmába vonulásáról már megemlékeztünk annak idején, ugyancsak pár nappal ezelőtt *Schmidt* ezredesnek a debreczeni 39. gyalogezred parancsnokává történt kinevezéséről. *Schmidt* már átvette az ezred parancsnokságot, de még hazajött elköl-tőzésének végleges elintézése végett. A tisztikar amint halljuk, ma vasárnap bucsuzik disz-ebéden *Schmidt* ezredestől s már ujjabb a hely-őrséget érdeklő személyi változás jutott nyilvánosságra, mely szintén a legőszintébb sajnálatot keltette minden ugy katonai mint polgári körben egyaránt *Steinsberg* Mór altábornagyot a nagyváradí 17. gyaloghadosztály parancsnoká-kát, kit nemrég magas királyi kitüntetés ért s ez alkalommal teljesen méltattuk érdemeit, ő Felsége hasonló minőségben a 29. gyaloghadosztályhoz helyezte át. Új állomáshelye Theresienstadt lesz. Utódját, a király egyidejűleg ki is nevezte és pedig a nagyváradí 17. gyaloghadosztály parancsnokává nemes *Csanády* Arthur vezérőrnagyot, a Fiumében székelő 71. gyalogdandár parancsnokát nevezte ki, aki már legközelebb elfoglalja új állomáshelyét. A helyőrség tisztikara meleg bucsuban részesíti távozásá alkalmából *Steinsberg* altábornagyot, kit ugy a tisztikar mint a legénység nagyon szeretett mivel gondosan őrködött a katonaság és polgárság közötti jó viszony ápolásán. Utódja *Csanády* vezérőrnagy bizonyára igyekezni fog *Steinsberg* altábornagy nyomdokain haladni, mely esetben szívesen látjuk őt a hadosztály parancsnoki székben. Örömmel tölt el bennünket az, hogy báró Karg ezredes megmarad továbbra is a mienknek s a királyi kegy őt helyezi a nagyváradí 33. gyalogdandár élére *Schleemüller* utódjául.

*** Az általános munkás sztrájk.** A sztrájk tegnap változatlanul folyt. A kora reggeli órákban több műhelyben és építkezésnél 20—25 főből álló csoport munkás járt és az ott dolgozó segédekkel illetve munkásokat fenyegetés árán akarták a munka abban hagyására bírni. Három helyről érkezett és idejében a rendőrség tudomására hozott eme panaszkokra a rendőrség részéről kiküldött *Becsei* őrmester az erőszakoskodó munkáscsoport vezetőjét *Weiss* Zsigmond kereskedő segédet a rendőrségre előállította, ahol *Weiss* Zsigmondot azonnal le is tartóztatták. *Gerő* Ármín főkapitány a panaszkokról értesülve azonnal mozgósította a rendőrség tagjait a városzerte dolgozó és dolgoztató egyének zavartalan munkálkodásának biztosítására; egyidejűleg pedig a Rhédey kert mögött levő sztrájk tanyára tisztviselőt küldött ki annak meggátolására, hogy a sztrájkolók a városba be ne jöjenek. Az intézkedésnek eredménye is volt, mert napközben sztrájkolók ujjabb erőszakoskodásáról a rendőrséghez nem érkezett. Az illető 25 munkásnak nevét a rendőrségen bejelentették és a rendőrség haladéktalanul folyamatba tette ellenük az eljárást. A sztrájkkal kapcsolatosan közölt híreinkre, hogy egy munkást súlyosan összevertek volna és hogy e munkást a közkorházba szállították, a Biharmegyei közkorháztól délután nyert hivatalos értesülése alapján közli a rendőrség, hogy ezelőtt 3 nappal szállítottak be a közkorházba egy *Máté* András nevű munkást, kinek két lábát az oltott mész összeégette és az illetőt sérülése alapján gyógykezelik is. Más egyéb munkást mint sérültet az egész hét folyamán nem szállítottak be a Biharmegyei közkorházba.

*** Nagyvárad s bizalom az országgyűlési többség iránt.** Nagyvárad város áprilisi közgyűlése még véget sem ért s már egy érdekes tárgya a májusi közgyűlésnek érkezett be tegnap. Ugyanis Hevesvármegye márczius 27-iki közgyűlésén bizalmát nyilvánította az országgyűlési többség működése iránt, amelyről feliratban értesítette a szövetséget ellenzékét. Hevesmegye e feliratot pártolás és ugyanily eljárás végett megküldötte Nagyvárad város törvényhatóságához is, mely májusi közgyűlésén veszi tárgyalás alá az átiratot. Így a májusi közgyűlésnek már is van egy nagyobb politikai vitát provokáló tárgya. — Hevesmegye nemcsak a városi, hanem a megyei törvényhatóságokhoz is megküldötte s így az Biharmegye legközelebbi közgyűlésén is előkerül.

*** Diákok örömnappja.** Ma szombaton megváltozik a város sablonos képe, sokkal nagyobb sürgés-forgás lesz észlelhető az utcákon. Minden vonathoz sokkal több kocsit lehet ma látni vágatni az állomás felé, mint rendesen, a kocsikon csupa örömtől kipirult deákarcokat veszünk észre, némelyik kocsiban hárman-négyen is, a bakk pedig tele pakkokkal, alig látszik a kocsis. Ma adják ki ugyanis az iskolákban a husvét vakációt mintegy tíz napot, amely éppen elegendő arra, hogy a diákok egy kis pihenőre hazarepülhessenek a szülei fészekbe, néhány napig vig, gondtalan életet élni. Most tehát husvét utáni szerdái szünetelnek az iskolákban az előadások. Ünnepegni térnek fáradt tanárok és tanulók, hogy ünnep után ujult erővel fogjanak nemes hivatásukhoz.

*** Halálozás.** Budapestén egy Nagyváradról odaszakadt fiatalember halt meg. *Dr. Becker* István ügyvéd, közjegyzőhelyettes, *Miskolczy* Barnának éveken át volt irodavezetője, majd Budapestén *Charmant* Oszkár közjegyző helyettese, a nagyváradí fiatalágnak volt kiválóan szimpatikus, képzett és tehetséges tagja az elhunyt, a kit Váradon sokan ismertek. Legutóbbi nevezetes ténykedése volt Jókai Mór hagyatékának leltározása, melyet ő végzett s a mely körül nagy per is támadt.

*** Medzsídje-rend egy nagyváradí embernek.** *Dr. Bozók* Dezső haditengerészeti sorhajóorvost, *dr. Bozók* Alajos jogakadémiai igazgató fiát a szultán a *Medzsídje-rend*-del tüntette ki azon alkalommal, hogy hajójával Konstantinápolyban tartózkodik.

*** Megtámadott földműves.** Berettyóujfaluból jelenti tudósítónk, hogy ott a vasuti állomáson eddig még ismeretlen tettesek megtámadták *Veres* János bakonyiszei földművest és fokkalal fejbeverték. *Veres* sérülése életveszélyes s orvosai nem hiszik, hogy megéri a holnap napot. Az ügyben a csendőrség szigorú vizsgálatot indított annak a kiderítésére, hogy kik követték el a bűntettet. Az esetről értesített királyi ügyészség megbízásából *Nissalovszky* Endre vizsgálóbíró ki fog szállani a helyszínre a vizsgálat megejtése végett.

*** Az alkohol áldozata.** Az emberiség egyik legnagyobb ellensége: az alkohol napról napra szedi áldozatait a társadalom alsó rétegeiből. Hiába minden erőlködése az antialkoholistáknak; nem tudják megakadályozni, sőt még csökkenteni sem a pálinka áldozatainak számát. Évente ezrekre rug azoknak száma, kiket az alkohol mértéktelen élvezése tönkre tesz s a nép még sem akar tanulni azokból a példákából sem, mely a mindennapi életben szemünk előtt játszódik le. Biharmegyében is mindennapos eset az alkohol mérgezés. *Rácz* Sándor csatári lakos pár évvel ezelőtt ivásnak adta magát és teljesen elzüllött. *Rácz* az utóbbi időben már annyira volt, hogy alig tudott a lábán állni. A részeges ember tegnap délelőtt, mint tudósítónk jelenti — alkohol mérgezés következtében meghalt. Az esetről a nagyváradí királyi ügyészséget is értesítették, mely megengedte a hulla eltemetését.

*** Felakasztotta magát.** Özv. *Eslogh* Józsefné szül. *Tarr* Zsuzsanna Damjanics-utca 9. szám alatt levő lakásán ma hajnalban felakasztotta magát az ajtófélfára. Tettét reggeli 6 órakor vették észre a házbeliek, kik nyomban előhívták *Dr. Berkovits* Miklós tb. főorvost, ez azonban már nem segíthetett. Öngyilkosság oka ismeretlen. Hulla lakásán hagyatott.

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangú cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi kalapok, fehérneműek, nyakkendők és mindennemű őrdivatezikek legolcsóbb árak mellett csakis **REICHARD-áruháza** ezégnél Fő-utczán, szerezhetők be. Telefon: 207. sz. Vidékre árjegyzék is küldetik.

x Ma szombaton, április hó 15-én a »Pannónia«-éttermében katonazene lesz. *Dréher-féle korona sör* és termelőktől beszerzett kitűnő borok. *Karner* Gyula vendéglős.

x A fumei kávébehozatali társaság fiók-üzlete már megnyitott. Legjobb kávék ott kaphatók, igen jutányos árak mellett.

x Mulató a Szabó vendéglőben. Szűcs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos műsorral mulattatja a nagyszámú közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legújabbak: gyönyörű dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitűnő bohózat, azonkívül magán és pár jelenetek. Az új és régi attrakciók felléptével, f. hó 17-én hétfőn este Szűcsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen új műsorral, melyre előre is felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét és becses támogatását.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét *Mitteiler* Ede férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x Katonazene a Lloydban. Holnap vasárnap este a Lloyd kávéház kellemes helyiségében a 37-ik gyalogezred teljes zenekara nagy hangversenyt tart válogatott műsorral. Ma este ifj. *Rácz Főská* zenekara hangversenyez. Figyelmes kiszolgálásról gondoskodva szíves pártfogást kér mély tisztelettel *Kurtág* Dezső kávé.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: A kis püspök, Szatmáry Árpád, Berlányi Vanda bucsufellépte.

Vasárnap: d. u. Elnémult harangok. Kle-novics György bucsufellépte. Este: János vitéz Horváth K. Wlassák Vilma, Békeffy Lajos bucsufellépte.

Szulamit. A jó régen nem játszott zsidó operában bucsuzott el *Garzó* Adél. Elég kellemes hangjával s iskolázottságával most még inkább kitűnt, mint máskor, a közönség állandó tetszése és sűrű tapsai bucsuztatták. Kisebb énekes szerepeket *Garzó* Adél igen jól tudott adni s kellemes emléke marad utána. A művésznőt tisztelői értékes ajándékkal (ezüst tálcával s virágokkal) lepték meg. Abszolont *Redei* énekelte sok érzéssel, a *Kohl* Nidrével pedig Békefi kapott megérdemelt tapsokat. *Aradi* Aranka, *Szathmáry* (pazar zsidó maszkja s fényes, komikus alakítása óriási tetszést keltett), *Tihanyi*, *Vank* és *Bérczi* járultak még hozzá, hogy *Garzó* Adél bucsufellépte mindenben sikerüljön.

Szathmáry és Berlányi bucsufellépte. A színház két kiváló tagja *Szathmáry* Árpád és *Berlányi* Vanda tartják ma este bucsufelléptüket a Szigligeti színházban, a «Kis püspök» című Lovassy Andor vigjátékában. Mindkét bucsuzó művészt, mindig szeretettel fogadta a váradai közönség s hisszük, hogy ma este is mindkettőjüket óvációkban fogják részesíteni. A főbb szerepeket kívülük: *Somogyiné*, *T. Pogány*, *Agnelly*, *Tóth*, *Krasznai*, *Bognár*, *Sümei* játszik.

A vasárnapi előadások. Holnap vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárakkal — *Klenovits* György utolsó felléptével színre kerül az «Elnémult harangok» este pedig *Wlassák*, *Horváth*, *Békeffy* bucsufelléptével «János vitéz» daljáték. A «János vitéz» előadása béreltszünetben (páratlan) rendes helyárakkal fog menni. — A bérlek jegyeit vasárnap délig fenntartja a színház pénztára. A vasárnapi előadásokra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Bucsuzó. A színészek bucsuzása közben nem kevésbé meghatók az alábbi ideális rigmusok:

Bucsuzó.

A szezonnak vége s,
Itt van a virágvasárnap is,
Utóljára jövök
A szinlapokkal is,
Vándor utra kéve
Rövid bucsut mondunk,
Fogadjátok szíve-
Hálás bucsu szavunk.
Szezon multával nincs
Se pénz se posztó tehát,
Egy kis utraválót
Vár a szinlaposztó.
Mely tisztelettel

a szinlaposztó.

Z E N E.

A mai zeneünnepély.

Korunk gyorsan rohanó fejlődésével a szociális együttlét ferde kinövésai mindinkább bénítólag hatnának társadalmunk egészséges fejlődésére, ha az Isteni gondviselés nem nyújtana az emberiségnek olyan eszközt, mely áthidalva a különféle érdekcsoportok közt lévő éles ellentéteket, az áttörhetlennek vélt kasztokat nemcsak harmonikusan illeszkezik a sivar hétköznapi élet zavaros forgatagába, hanem egy magasabb eszmei világba emeli az emberi kedélyt és gondolatvilágot, megtisztítva azt minden földi salaktól. A szívet és lelket egyaránt nemesítő ily Isteni adomány: a zene és az ének.

Ezeket az eszközöket veszi igénybe magasztos céljainak elérése végett a városi árva-ház nemesszivű és anyagi jóságú elnöknője: özv. Des *Echerolles* Kruspér Sándorné urnő is, aki által ma este a fekete Sas nagytermében rendezendő hangverseny már művészi szempont-

ból is egy valódi zeneünnepélyt fog képezni. Eme állításunkat bizonyítja a fényes műsor, mely a következő:

1. *Huzella* Gyuláné: Prológ. Előadja Péterfi Elemér.

2. *Mozart*. »Don Juan« nyitány. Előadja a nagyváradi Harmonia zeneegylet teljes zenekara.

3. *Massenet*. »Sámson és Delila« operából nagy ária. Éneklí Váradi Margit urhölgy, a m. kir. operaház művésznője.

4. *Mendelssohn*. »Marche Nuptiale«, két zongorán, nyolcz kézre előadják: dr. *Edelmann* Menyhértné, *Giraud* Vilma, *Popovits* Irénke és *Jacks* Marianna urhölgyek.

5. *Tschaikowszky*: »Omegin« operából ária, éneklí: *Bochnicsek* Gyula ur, a m. kir. operaház művésze.

Öt perc szünet.

6. *Verdi* »Ernani« operából, nagy ária, éneklí: *Wlassák* Vilma urhölgy, a Szigligeti színház művésznője.

7. *Mártonfalvy* György: »Jelenetek egy bihari csárdában.« Hegedűn előadja: *Szunyogh* Lórándné urnő.

8. *Bizet* »Carmen« operából *Romaure* és Duett éneklí: *Bochnicsek* Gyula ur és Váradi Margit urhölgy.

9. *Beethoven* »István Király« nyitány. Előadja: a nagyváradi »Harmonia« zeneegylet teljes zenekara. *Karnagy* Vomácska József.

A »Harmonia« főpróbája. A nagyváradi »Harmonia« zeneegylet fuvós résszel kiegészített teljes zenekara szombaton délután 5 órakor a Fekete-sas nagy termében főpróbát tart. Az este 8 órakor tartandó hangverseny alkalmával az egyesületi tagok az alapszabályokban előírt jelvényekkel kéretnek megjelenni, mely a terembe való belépéskor igazolásul is szolgál. Az igazoló választmány.

TÁVIRATOK.

Vlád Aurél ügye a bíráló bizottság előtt.

Budapest, április 14. (Saját tud. táv.) A képviselőház ötödik bíráló bizottsága ma ülést tartott *Polónyi* Géza elhöklete alatt melyen *Vlád* Aurél mandátuma ellen tett panasszal foglalkoztak. A bizottság elutasította a panaszt és *Vlád* mandátumát véglegesen igazolta.

A zsolnai választás.

Budapest, április 14. (Saját tud. táv.) A zsolnai választás idejét május 2-ára tűzte ki. Zsolnán e hó 16-án népgyűlést tart az ellenzék, melyre a képviselők közül *Barabás* Béla *Darányi* Ferencz és *Nagy* Sándor fognak leutazni.

Az angol királyi pár utazása.

Palma, április 14. Az angol királyi pár *Soller*, *Dya*, *Miramare* és *Valdemosa* megtekintése után este-felé visszatért ide. *Viktória* hercegnő és *Krisztián* dán herceg kirándultak *Palma* vidékén.

Románia költségvetése.

Bukarest, április 14. A kamara tegnap 89 szavazattöbbséggel elfogadta a jövő év pénzügyi költségvetését.

Ütközet Togó és Roszdetvenszky között.

Budapest, április, 14. (Saját tud. táv.) *Roszdetvenszky* tengernagy legközelebb megfogja támadni balti flottájával *Togó* admirális hajóhadát. *Togó* elyan készülve a támadásra. A

nagy tengeri ütközet, ha egyik elleséges félsem hátrál meg vasárnapra várható.

Béketárgyalás.

Budapest, április. 14. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a béketárgyalások már javában folynak.

Az orosz cenzura a béketárgyalásokra vonatkozó táviratokat mind konfiskálja.

NYILTTÉR.

MEGNYILT

az „Első nagyváradi
cipő- és csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzlete.

(*Kossuth-utca*, régi rendőrségi épület.)

mindenféle cipő és csizma kapható a legfinomabbtól, a legdurvábbig, a legkisebbtől a legnagyobbig, eredeti gyári szabott árakon, kizárólag kézimunka.

Telefon: 417.

Telefon: 417.

REGÉNYCSARNOK.

PENEL

37

Angol regény.

Most következik az a hír, a mire *Mari* el volt ugyan készülve, de azért lejjebb hajtotta a fejét, hogy eltakarja izgatottságát. *Kicsiny*, vékony keze reszketett — de mennyire meglepődött, midőn *Nelli* ekkép folytatta:

— *Fergusson* Németországba utazik. Magával viszi *Kenneth* is, hogy ott valami híres fürdőt használjon, a melyről a doktor azt hiszi, hogy a szegény fiu ismét talpra áll.

— *Mikor indulnak?* — kérde *Mari*, nagyot sóhajtva.

— Nem sokára. És mivel előre nem tudhatják, meddig fog a kura tartani, *Fergusson* felkérte egyik jó barátját, hogy távolléte alatt helyettesítse.

— *Nelli*, hiszem Istent, hogy *Kenneth*nek javára válik ez az út. Nagyon sokat hallottam és olvastam az ilyen kurákról. De mi jutott eszébe *Fergusson*nak, hogy ilyen hirtelen rászánta magát az utazásra? Még csak két-három nappal ezelőtt sem gondolt arra, hogy külföldre utazzék.

— Tudom — dadogta *Nelli* zavarodottan — nagyon hirtelen határozott.

Mari barátnőjére nézett. A *Nelli* két orcája lángban égett s szemét lesütötte.

Mari azonnal más térre vitte a beszélgetést. Sok mindenről előhozakodtak még, de a *Fergusson* *Alick* nevét nem ejtették ki többet.

*

Az utazásra csakhamar megtették az előkészületeket s alig várta, ugy *Kenneth*, de különösen *Fergusson* doktor az indulás idejét; szinte égett lába alatt a föld. A készülődések alatt gyakran kellett *Nellivel* találkozni s most már fájdalom és gyötrelme volt a látása. Végre azonban utrakészen állottak s egyik este elsétált a Veres-házhoz, hogy elbucsuzzék *Maritól*.

Majdnem olyan fehérnek találta, mint a ruhát, melyet viselt — s mint rei desen, most is egyedül volt. A mint *Alick* belépett, arcát gyenge pir futotta el.

— Kegyed betegnek látszik — mondá a doktor nyájasan, a kölcsönös üdvözlés után, a keskeny kis kezét még mindig nem bocsátva el. — Félek, nagyon is elhagyatva érzi itt magát.

— Nem tagadom — felelt a leány halkán, — sőtét szemét rászelve. De remélem, idővel talán majd csak megszokom.

— Mért nem utazik? vagy mért nem keres valami szórakozást? Borzasztó kellemetlen lehet kegyedre nézve ebben a nagy, mogorva épületben egyedül lakni.

— Ön tudja, hogy keresztanyámnak az volt a végső kívánsága, hogy két esztendeig itt lakjam. Miért kívánta ezt, arról foglalmam sincs.

A Fergusson Alick homlokát élénk pir lepte el, mert a mint a Mari szelid arcára, s szomorú szemébe tekintett, neki eszébe jutott az az ok. Összeszorította ajkát, s egy pillanatra elfordult, mielőtt röviden ennyit mondott:

— Azt hiszem, egyszerű szeszély volt ez a kívánsága. Pedig igazán hiba volt tőle így rendelkezni. Más vidék, más emberek jó hatással volnának kedélyére. Felvidittanák. Nem gondolja, hogy igazam van?

— Nem tudom. De én nagyon szeretem ezt a házat. Itt minden boldogult kedves keresztanyáma emlékeztet.

— Igen, de kegyednek nem kellene mindig szomorkodni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság. Márczius hó 16-án tartotta évi rendes közgyűlését gróf Csekonich Endre elnöklésével. Jelen volt 26 részvényes, kik összesen 316 részvényt képviseltek. Az elnök megállapítván a közgyűlés határozatképességét, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kostyán Ferencz és Barcza Károly részvényeseket kérte fel. Ezután Jeney Lajos udvari tanácsos, igazgató terjesztette elő az 1904. üzletéről szóló mérleget, mely a szabályszerű tartalékok — és levonások után 1.251,194 korona 50 fillér tiszta nyereséget mutat ki, helyben hagyta. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta s elhatározta, hogy részvényenkint 400 koronát tevő osztalék már a holnapi naptól fizetessék ki. Közhasznú és jótékony célokra az igazgatóság és a választmány együttes javaslata alapján 14.000 koronát szavaztak meg. Egyéb, a közgyűlést, illető folyó ügyek elintézése után megejtették a választást egy megüresedett felügyelő-bizottsági tagsági helyre. A

szavazatszedő küldöttség, mely Jankovich János, Lampel Vilmos és Szende Károly részvényesekből állott, kihirdette az eredményt, hogy felügyelő-bizottsági tagul dr. Berzeviczy Albert választott meg. Végül Jankovitch János a részvényesek nevében lelkes beszéddel üdvözlötte gróf Csekonich Endre elnököt abból az alkalomból, hogy a társaság a múlt nap ünnepelte kormányzótestületi taggá választásának 25-ik évfordulóját. Gróf Csekonich Endre az óvációt szépen megköszönte. Miután még a jelen voltak Ormódy Vilmost, a társaság vezérigazgatóját is a legszívésebb üdvözlésben részesítették a közgyűlés véget ért.

A használatok összeírása Nagyváradon. A polgármester utasítása folytán Gerő Ármin rendőrőrkapitány összeíratta város területén talált használatokat. Az összeírást nagy buzgalommal teljesítették Szabó Gábor, Kemény Ignác és Horváth Géza rendőrbiztosok, Márkus János hegybíró s Gulyás Gyula és Kruzslicz Pál irnokok. Összesen mintegy kétezer különféle használatot irtak össze Nagyvárad területén, s erről részletes táblázatos kimutatást tegnap terjesztette be Gerő főkapitány a polgármesterhez egyúttal kérve az összeírók részére egyenkint járó jutalomdíj kiutalását. A kimutatás egy példányát a földművelésügyi kormányhoz, másikat pedig a mezőgazdasági bizottsághoz juttatja el a polgármester.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr. 14.

Buza ápr.-re	—	—	—	1714
Buza máj.	—	—	—	1716
Rozs ápr.-re	—	—	—	1442
Tengeri májusra 1905.	—	—	—	1324
Zab ápr. ra	—	—	—	14.42
Repeze aug.-ra	—	—	—	23.60

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 14.

Osztárhitelrészvény	—	—	—	512.94
Magyar hitelrészvény	—	—	—	806.50
Leszámloló bank	—	—	—	464.50
Rimamurányi	—	—	—	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	—	—	—	649.—
Közuti vasut	—	—	—	569.50
Városi villam s vasut	—	—	—	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	118.10
Magyar koronajárdék 4%	—	—	—	98.—
Magyar koronajárdék 3 1/2%	—	—	—	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	227.50
Tiltza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	—	—	1.69

Oszták járadék papirban	—	—	—	100.10
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	100.50
Oszták járadék aranyban	—	—	—	1.20
Oszták korona járadék	—	—	—	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	—	—	—	164.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	16.50
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	772.—
Oszták hitelbank intézeti részvény	—	—	—	664.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	—	—	661.—
20 frankos arany (Napoldor)	—	—	—	19.05
Német birodalmi márka	—	—	—	117.12
London vista	—	—	—	239.90
Páris vista	—	—	—	95.37
márkás 20 arany	—	—	—	234.31

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUOSKICS GYULA.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint, fogsorokat és szájpaddás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

Ujnyaralási vállalat

külföldi minta szerint.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy szücs-műhelyeink vezetésére egy külföldön elsőrangú czégeknél nyert bő tapasztalatu szakavatott szücsmestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó- és szörmeárúkat nemcsak lelkiismeretesen gondozza, hanem azokat ki is javítja.

Tisztelettel:

Heiman Lipót és Tsa.

1104. A cég szücsé;

Adler Jakab.

Telefon: 243. Telefon: 243.

Raktárak biztosítva vannak.

Berger Sándor Parfümerie „Savoly” illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Színház-sarok.)

Husvét
locsoló

Parfümök

dus választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillértől felfele.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN” 1 üveg 1 kor. 20 fillér.

Első magyar általános biztosító társaság Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Negyvenhetedik évi zárszámla 1904. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

I. Tűzbiztosítás.				II. Szállítványbiztosítás.				III. Jégbiztosítás.				IV. Betörésbiztosítás.				V. Egyéb bevételek.			
Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.
Kifizetett károk és költségek	11.042.168-69	6.982.563	23	Kifizetett károk és költségek	235.716-41	76.567	42	Kifizetett károk és költségek	996.018-27	345.815	02	Kifizetett károk és költségek	15.784-51	8.173	08	Szelvény-, takarékpénztár-, váltó- és egyéb kamatok, valamint ártályamnyer. eladott értékpap. és ideg. pénzn. után	782.420	65	
levonva viszontbiztosított károk és költségek	4.059.805-46	523.156	72	levonva viszontbiztosított károk és költségek	139.143-99	77.564	51	levonva viszontbiztosított károk és költségek	650.203-25	203.911	94	levonva viszontbiztosított károk és költségek	7.590-53	6.090	26	Társasági hűzák tiszta jövedelme	99.283	99	
Függőben maradt károk tartaléka		1.013.011	79	Függőben maradt károk tartaléka		12.150	01	Függőben maradt károk tartaléka		43.688	79	Függőben maradt károk tartaléka		25.568	31				
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.		253.196	52	Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		100.000	—	Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		203.911	94	Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		25.568	31				
Jövedelmi adó és bélyegilletékek		112.717	23	Jövedelmi adó és bélyegilletékek		100.000	—	Jövedelmi adó és bélyegilletékek		43.688	79	Jövedelmi adó és bélyegilletékek		25.568	31				
Postaköltségek		14.350	—	Postaköltségek		100.000	—	Postaköltségek		43.688	79	Postaköltségek		25.568	31				
Adakozások költségei		1.100.531	09	Adakozások költségei		100.000	—	Adakozások költségei		43.688	79	Adakozások költségei		25.568	31				
A viszontbiztosítottak által terhelő igazgatási költségek		18.925	74	A viszontbiztosítottak által terhelő igazgatási költségek		100.000	—	A viszontbiztosítottak által terhelő igazgatási költségek		43.688	79	A viszontbiztosítottak által terhelő igazgatási költségek		25.568	31				
Behajthatatlan követelések leírása		5.300.000	—	Behajthatatlan követelések leírása		100.000	—	Behajthatatlan követelések leírása		43.688	79	Behajthatatlan követelések leírása		25.568	31				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		15.818.152	32	A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		266.381	94	A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		831.795	77	A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		159.800	55				
																1.182.524	63		
																17.758.655	21		

VAGYON.

Mérlegszámla 1904. december 31-én.

TEHER.

I. Tűzbiztosítás.				II. Szállítványbiztosítás.				III. Jégbiztosítás.				IV. Betörésbiztosítás.				V. Egyéb bevételek.			
Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.	Korona	fl.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	3.314.555	73		Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	3.314.555	73		Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	3.314.555	73		Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	3.314.555	73		Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	3.314.555	73	
5.024.000 kor. n. 6. Magy. földhit. intéz. 4% os koronáért. záloglevél a 99-25 =	5.581.320	—		5.024.000 kor. n. 6. Magy. földhit. intéz. 4% os koronáért. záloglevél a 99-25 =	5.581.320	—		5.024.000 kor. n. 6. Magy. földhit. intéz. 4% os koronáért. záloglevél a 99-25 =	5.581.320	—		5.024.000 kor. n. 6. Magy. földhit. intéz. 4% os koronáért. záloglevél a 99-25 =	5.581.320	—		5.024.000 kor. n. 6. Magy. földhit. intéz. 4% os koronáért. záloglevél a 99-25 =	5.581.320	—	
3.733.000 " " " Magy. földhit. intéz. 3 1/2 % os záloglevél a 88-80 =	3.893.184	—		3.733.000 " " " Magy. földhit. intéz. 3 1/2 % os záloglevél a 88-80 =	3.893.184	—		3.733.000 " " " Magy. földhit. intéz. 3 1/2 % os záloglevél a 88-80 =	3.893.184	—		3.733.000 " " " Magy. földhit. intéz. 3 1/2 % os záloglevél a 88-80 =	3.893.184	—		3.733.000 " " " Magy. földhit. intéz. 3 1/2 % os záloglevél a 88-80 =	3.893.184	—	
1.480.000 " " " Pest. hazai elad. takarékp. egyes. 4% os záloglevél a 99-50 =	1.453.391	—		1.480.000 " " " Pest. hazai elad. takarékp. egyes. 4% os záloglevél a 99-50 =	1.453.391	—		1.480.000 " " " Pest. hazai elad. takarékp. egyes. 4% os záloglevél a 99-50 =	1.453.391	—		1.480.000 " " " Pest. hazai elad. takarékp. egyes. 4% os záloglevél a 99-50 =	1.453.391	—		1.480.000 " " " Pest. hazai elad. takarékp. egyes. 4% os záloglevél a 99-50 =	1.453.391	—	
1.481.400 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	1.443.068	50		1.481.400 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	1.443.068	50		1.481.400 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	1.443.068	50		1.481.400 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	1.443.068	50		1.481.400 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	1.443.068	50	
1.000.000 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	983.000	—		1.000.000 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	983.000	—		1.000.000 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	983.000	—		1.000.000 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	983.000	—		1.000.000 " " " Magy. lezárt. és pénzügy. 4% os záloglevél a 98-75 =	983.000	—	
1.000.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		1.000.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		1.000.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		1.000.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		1.000.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—	
200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—	
200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—		200.000 " " " Kisbirtokosok orsz. földhit. int. 5% os záloglevél a 100- =	203.000	—	
4.000 " " " Otthon- irók és hírlapírók kör. 4% os záloglevél a 100- =	4.000	—		4.000 " " " Otthon- irók és hírlapírók kör. 4% os záloglevél a 100- =	4.000	—		4.000 " " " Otthon- irók és hírlapírók kör. 4% os záloglevél a 100- =	4.000	—		4.000 " " " Otthon- irók és hírlapírók kör. 4% os záloglevél a 100- =	4.000	—		4.000 " " " Otthon- irók és hírlapírók kör. 4% os záloglevél a 100- =	4.000	—	
7955 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvény. a 100- =	1.591.000	—		7955 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvény. a 100- =	1.591.000	—		7955 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvény. a 100- =	1.591.000	—		7955 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvény. a 100- =	1.591.000	—		7955 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvény. a 100- =	1.591.000	—	
1146 drb Bécsi biztosító társ. részvény. a 100- =	454.130	—		1146 drb Bécsi biztosító társ. részvény. a 100- =	454.130	—		1146 drb Bécsi biztosító társ. részvény. a 100- =	454.130	—		1146 drb Bécsi biztosító társ. részvény. a 100- =	454.130	—		1146 drb Bécsi biztosító társ. részvény. a 100- =	454.130	—	
997 drb Hazai Általános biztosító r. társaság lezárt. részvény a 100- =	199.400	—		997 drb Hazai Általános biztosító r. társaság lezárt. részvény a 100- =	199.400	—		997 drb Hazai Általános biztosító r. társaság lezárt. részvény a 100- =	199.400	—		997 drb Hazai Általános biztosító r. társaság lezárt. részvény a 100- =	199.400	—		997 drb Hazai Általános biztosító r. társaság lezárt. részvény a 100- =	199.400	—	
A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	227.144	16		A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	227.144	16		A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	227.144	16		A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	227.144	16		A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	227.144	16	
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei	1.120.340	—		Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei	1.120.340	—		Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei	1.120.340	—		Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei	1.120.340	—		Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei	1.120.340	—	
Országos Országos Amélie alapítvány értékei	50.375	—		Országos Országos Amélie alapítvány értékei	50.375	—		Országos Országos Amélie alapítvány értékei	50.375	—		Országos Országos Amélie alapítvány értékei	50.375	—		Országos Országos Amélie alapítvány értékei	50.375	—	
Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, letétben a m. kir. állampénztárban	74.250	—		Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, letétben a m. kir. állampénztárban	74.250	—		Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, letétben a m. kir. állampénztárban	74.250	—		Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, letétben a m. kir. állampénztárban	74.250	—		Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, letétben a m. kir. állampénztárban	74.250	—	
Lezártított és visszaszámított váltók	2.017.806	38		Lezártított és visszaszámított váltók	2.017.806	38		Lezártított és visszaszámított váltók	2.017.806	38		Lezártított és visszaszámított váltók	2.017.806	38		Lezártított és visszaszámított váltók	2.017.806	38	
Társasági hűzák	2.610.000	—		Társasági hűzák	2.610.000	—		Társasági hűzák	2.610.000	—		Társasági hűzák	2.610.000	—		Társasági hűzák	2.610.000	—	
Erzsébeti házak vételhatalmák száma	570.000	—		Erzsébeti házak vételhatalmák száma	570.000	—		Erzsébeti házak vételhatalmák száma	570.000	—		Erzsébeti házak vételhatalmák száma	570.000	—		Erzsébeti házak vételhatalmák száma	570.000	—	
Különféle adósságok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőiségeknél	1.749.089	—		Különféle adósságok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőiségeknél	1.749.089	—		Különféle adósságok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőiségeknél	1.749.089	—		Különféle adósságok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőiségeknél	1.749.089	—		Különféle adósságok: a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőiségeknél	1.749.089	—	
Jégbiztosítási osztály folyó számlán	1.775.440	93		Jégbiztosítási osztály folyó számlán	1.775.440	93		Jégbiztosítási osztály folyó számlán	1.775.440	93		Jégbiztosítási osztály folyó számlán	1.775.440	93		Jégbiztosítási osztály folyó számlán	1.775.440	93	
Körponti pénzkészlet	226.326	12		Körponti pénzkészlet	226.326	12		Körponti pénzkészlet	226.326	12		Körponti pénzkészlet	226.326	12		Körponti pénzkészlet	226.326	12	
	104.907	65			104.907	65			104.907	65			104.907	65			104.907	65	
	80.948.278	52			80.948.278	52			80.948.278	52			80.948.278	52			80.948.278	52	

II. Élethbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Negyvenkettedik évi zárszámla 1904. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

		korona	fl.	korona	fl.			korona	fl.	korona	fl.
Törlesztett költségek díja		910,022	42			A múlt évből áthozott díjtartalék				84,237,931	92
Visszaváltott költségekért		1,446,750	45								
Halálesetek után kifizetett károosság		3,219,298	13			Befolyt díjak : ez évben kiállított költségek után	1,887,868	58			
Lejárt kifizetési tőkékért		3,429,266	46			az előbbi években kiállított költségek után	13,249,532	88			
Kiházasítási tőkékért		70,749	84			a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	70,026	84	15,207,432	80	
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka		713,097	81			Illetékek			387,662	25	
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka		298,765	40			Kamatvédelem			3,734,930	99	
Évjáradékokért		358,981	56			Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka			606,836	21	
Visszontárgyalási díjak		461,815	69			Múlt évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka			368,970	76	
Bélyegzekért		290,536	15								
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, árt- és egyéb költs.		900,822	11								
Tisztítási díjak		273,575	63								
Adóért		30,869	96								
Orvosi díjakért		176,786	69								
Szerzési és díjbehajtási költségek		1,109,119	77								
Kiszorított biztosítások tartaléka		12,000	—								
Behajthatatlan tartozások leírása		38,821	68	13,740,690	95						
Díjtartalék az év végén				89,959,532	23						
1904. évi nyeresmény				892,731	75						
				104,493,754	68					104,493,754	68